

בלבבי

סוכות

מים
שהכל
נהיה
בדבור

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמנייס ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 718.521.5231 USA

תקציר מהשיעור

מתברר כאן בשיעור סדר המדרגות של הסוכה שמקבילים לקומת אדם וגילוי השורש העליון של המים שמתגלה בכלל ובסוכות בפרט לפי סדר המדרגות]

א. הנבראים כולם נבראו מן העליונים ומן התחתונים ובעיקר מתגלה הדבר ביצירת אדם – "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים", נשמה מן השמים, ומצד הקומה העליונה שהיא מן השמים מתגלה הכח העליון של הכללות שמצרף את הכל בשורש, אבל מצד ה"עפר מן האדמה" מתגלה כח ההתפרטות שכל דבר עומד בפרטותו שלו.

ב. בסדר הברכות, שורש ברכת 'שהכל' שהיא ברכה כללית מקביל לקומה העליונה שביצירת אדם שהיא מן השמים – ולכן 'שהכל' היא הברכה על המים שהם שורש מקור הברכה – אבל דבר שגידולו מן הארץ שיש בו את ההתפרטות שמברכים ברכה נפרדת לכל מין – "בורא פרי האדמה" "המוציא לחם מן הארץ" וכו' הוא מקביל לשורש יצירת האדם עפר מן האדמה, ומצד כך בעולם הזה מתגלה הבחינה של 'והארץ נתן לבני אדם' שנאמר 'לאחר ברכה' ולכן אם הוא מברך 'שהכל' על דבר שבא מן הארץ חסר לו את הפרטות והוא יוצא רק בדיעבד, אבל לעת"ל – עיקר הסעודה היא שור הבר ולויתן שברכתם שהכל כי לעת"ל לא יהיו חילוקי ברכות לכל מין בפרטות אלא ברכת 'שהכל' תהיה לכתחילה על הכל, ברכה אחת שמצרפת את הכל.

ג. במציאות הסוכה ישנם שתי מדרגות, מדרגת סיכוך של ענני הכבוד שהם עננים של מים ומדרגת סוכה דידן שמסככים בדבר שגידולו מן הארץ, והרי שהסכך העליון הוא בבחינת סיכוך במים – שברכתם 'שהכל' – והוא שורש מדרגת הסוכה, ומצד כך הסיכוך בדבר שגידולו מן הארץ היינו בכדי לרומם אותו מהארץ ליתנו על גבי הסוכה, שנקראת סוכה ע"ש הסכך, והוא עולה למדרגת הסכך העליון של "ואד יעלה מן הארץ".

ובהקבלה לכך, יש בחינה של "סוכה ע"ג סוכה" סוכה תחתונה של ז' על ז' ששייכת ליחיד וסוכה עליונה ששייכת ל'בני עליה' שעליה נאמר "ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת" ויש בה כח עליון שמצרף את כולם, וזהו שורש סוכת עורו של לויתן דלעת"ל שהוא בא מן המים וברכתו 'שהכל'.

ד. 'סוכותה לראשי ביום נשק' זוהי בחינת הסוכה שה 'נשקי שמיא וארעא' ע"י חיבור נשמה וגוף שבאדם, ומצד כך במדרגת הסוכה נבנה הצורת אדם ומגלה את שורש קומת האדם מן השמים, וה'מעין' של הדבר מתגלה במה שהאדם נוצר ממים – ובסדר גדילת האדם מתגלה הדבר במדרגת העיבור שתחילתו "דע מאין באת – מטיפה" וגילוי בחינת ה"תסוכני בבטן אמ"י שבסוכה, וגדילתו ביניקה ששורשו מים שזהו בחינת מצוות ניסוך המים שבאה מכח הארת הסוכה [=אותיות ניסוך] ולאחמ"כ הוא גדל למדרגת המוחין בבחינת "הוי כל צמא לכו למים" ומתגלה בסוכה במוחין דקטנות בבחינת הסכת ושמע, במוחין דגדלות בבחינת סיכת שמן עד מדרגת סוכה ברוח הקודש.

ה. במציאות הפה יש את כח הדיבור ואת כח הנשיקה שהוא הכח הפנימי של הדיבור, ומצד כך תשרי מתחיל בבחינת הדיבור שזהו הקול שופר וסופו הוא בחינת הנשיקה שבשמחת תורה שב"גמרה של תורה" כשהספר נגמר ונגלל מתגלה בו מדרגת הנשיקה של התורה, ובכיוון הזה, עומק ימי הדין של תשרי זהו הדין ר"ת דיבור - נשיקה להעלות את כח הדיבור למדרגת הנשיקה, והממוצע בין הדיבור שהוא בשפתיים נעות לנשיקה שבשפתיים חתומות [=שזהו בחינת הערבה] זהו מטבע אחד של דיבור קבוע שזהו הברכה הכללית של 'שהכל' שמתגלה במדרגה העליונה של הסוכה, ומצד כך מתגלה בסוכה ה"נעוץ סופן בתחילתן" שזהו האור שמחזיר ממדרגת המוחין למדרגת 'קטן שאינו יודע לדבר' שכולו במדרגת הנשיקה ולמדרגת העובר שהוא ב'פה סתום'.

ו. ההעתיקה ממדרגת הדיבור למדרגת הנשיקה זהו הגילוי של "ולא ילמדו איש את רעהו" וגו' אלא "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" וזהו בגילוי השלם של מדרגת הסוכה שלמעלה מסוכה שהסיכון שלה הוא מים - סוכה שהכל מלא במים, ומצד כך מה שנאמר במשנה שגשמים בסוכה זה 'קיתון על פניו' זהו רק במצב דהשתא - שמקביל למה שעכשיו 'שהכל' הוא בדיעבד - אבל באור דלעת"ל יתגלה הצד העליון של ה'קיתון על פניו' בבחינת 'זרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם', ויתר על כן שע"י השפיכת מים המקום כולו מלא במים בבחינת מקוה שזה התפיסה שכל ההויה של האדם אינו אלא מים שזהו הכח המטהר, ומי שזוכה מאיר לו גם השתא בגשמים דסוכה האור דלעת"ל שזהו רבותינו שנהגו כן, אבל מי שאינו זוכה לכך שהוא בבחינת 'הציץ ונפגע', הוא הנקרא 'הדיוט'.

הסדר של עיבור יניקה ומוחין שמתגלה בסוכה

הסוכה יש בה מציאות של בנין קומת האדם מראשיתו ועד אחריתו.

כידוע, רבותינו מסדרים בכללות ממש, שקומת האדם נבנית מג' מדרגות ואלו הם הנקראים עיבור יניקה ומוחין. העיבור בתחילה ולאחר מכן היניקה ולאחר מכן גדלות שהוא בבחינת מוחין. זהו סדר גדילתו של אדם מתתא לעילא.

והסדר הזה מתגלה בסוכה כמו שהרחיבו רבותינו זעיר פה זעיר שם.

הסוכה היא בבחינה של עיבור כלשון הפסוק "תסוכני בבטן אמי" כאם הסוככת על העובר הנמצא במעיה, ומצד כך השורש של הסוכה הוא בכרובים שנמצאים על גבי הארון שנאמר בהם "סוככים בכנפיהם" והרי התרגום של 'פני כרובים' היינו 'פני כרביא' דהיינו תינוקות והתינוק הגמור זהו עובר, זהו בחינת העיבור שמתגלה בצורת סוכה שעוטפת כעין מציאות העיבור.

ולמעלה מכך יניקה, שהרי קטן בתחילתו אינו אוכל אלא הוא ניזון רק במדרגה של משקה – וזה השורש של מצוות ניסוך המים [=אותיות סוכה] שקיים בחג הסוכות, עיקר העבודה בבית המקדש היא עבודה של קרבנות וזולת ניסוך היין שקיים כל השנה יש בחג הסוכות עבודה של ניסוך המים, כלומר – הרי יין שייך רק לזמנים מסוימים שהאדם שותה בהם יין מכח ש"יין ישמח לבב אנוש" – "אין שמחה אלא בבשר ויין" או כדוגמת מה שאמרו חז"ל שהוא פותח את הבני מעיים וכדו' אבל הוא לא משמש כסדר בתור המשקה של האדם, הוא איננו עיקר השתיה של האדם, ויתר על כן שייך אינו רק משקה אלא יש בו צד של אוכל וכמו שאומרת הגמ' שייך מיסעד סעיד כלומר שיש בו צד מסויים של אכילה, וכך גם אצל הקטן שניזון במדרגה של משקה אין המשקה שלו ביסודו יין¹ ועיקר תפיסת מדרגתו היא לא שתיית יין שהוא מיסעד סעיד אלא הוא נמצא במצב של שתיה מחלב אמו ושורש כל השתיות של ז' משקין הם מים – וזהו שורש ניסוך המים שמתגלה בחג הסוכות, כלומר שזה מדרגה של יניקה שכל מזונו וכל פרנסתו אינו אלא ממדרגה של שתיה.

מצד מדרגת העיבור שבסוכה, כמו שבמדרגת עובר הוא "אוכל ממה שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו שותה" לפי"ז כמו כן כאן ההגדרה העמוקה היא שכאשר אוכלים בסוכה ושותים בסוכה במדרגה של עיבור לא אוכלים בסוכה ושותים בסוכה אלא אוכלים מהסוכה ושותים מהסוכה, זהו ה"תסוכני בבטן אמי" שכמו שהעובר שנמצא בבטן אמו הוא אוכל ממה שאמו אוכלת והוא ניזון ממה שאמו ניזונית כמו כן כאשר אוכלים בסוכה ושותים בסוכה היינו שאוכלים מהארת הסוכה עצמה בבחינת "ממה שאמו ניזונית" שנאמר במצב של "תסוכני בבטן אמי".

אבל במדרגת יניקה התינוק כבר לא אוכל מאמו עצמה כלומר ממה שאמו אוכלת להדיא אלא זהו דבר שבא על גבי אמו דהיינו שהוא בא מבחוץ וזה מקביל למצות ניסוך המים, ברור שמצות ניסוך המים יסודה הארה של סוכה שמהסוכה מגיע אותו מדרגה של מים שהרי סוכה זה עננים של מים כמו שדורשת הגמ' בסוכה (דף י"א ב') למ"ד שענני הכבוד היו, ומכח הסוכה עצמה בא הניסוך המים – מהסיכוך של הסוכה שהוא בבחינת עננים – מים משם שורש ניסוך המים בחג הסוכות.

¹ על אף שהמנהג לתת לקטן בברית מילה לטעום מהיין.

ג' מדרגות המוחין שבסוכה

יתר על כן מדרגת הגדלות – מדרגת המוחין שמתגלה בסוכה – מצד כך סוכה היא מלשון 'הסכת' ושמע' שהוא לשון של התבוננות שכשהאדם שומע ומקבל מרבו דבר חכמה והוא מתבונן בדברים זהו "הסכת ושמע", זהו גדר של מוחין.

אבל זהו מוחין דקטנות – שהרי במדרגת מוחין יש מוחין דקטנות ומוחין דגדלות – ובמדרגת מוחין דגדלות סוכה נקראת סוכה מלשון סיכה של שמן ששמן הוא בבחינת חכמה – "הרוצה להחכים ידרים וסימנך מנורה בדרום" וכדברי הגמ' במנחות הידועים.

ויתר על כן שלימות השגת המוחין דגדלות זהו ההשגה ברוח הקודש ועל שם כן הסוכה נקראת סוכה מלשון יסכה כידוע "שסוכה ברוח הקודש" כמו שאומרים חז"ל שלכן שרה נקראת יסכה.

וא"כ, זהו ראשית בקצרה תמצית הקומה של מדרגת הסוכה, עיבור יניקה ומוחין.

בעיבור זהו ה'תסוכני בבטן אמי'.

היניקה היא שפע של משקין שמתגלה בניסוך המים.

ובמוחין, המוחין דקטנות זהו "הסכת ושמע".

מוחין דגדלות סיכה של שמן.

עד המדרגה השלמה של סוכה ברוח הקודש, שפע של מוחין שהוא הנקרא בלשון רבותינו כידוע רוח הקודש.

זהו הקומה שמתגלה במדרגה של סוכה.

מדרגת "דבר שגידולו מן הארץ" ומדרגת "אין גידולו מן הארץ"

ולפי"ז להבין עמוק – הרי בשורש יצירת האדם הקב"ה יצר את האדם עפר מן האדמה – "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים" שהאדם נוצר מן התחתונים ומן העליונים, וכמו שאומרים רבותינו ש"כי האדם עץ השדה" היינו שהאדם הוא עץ הפוך שכל עץ צומח מלמטה למעלה – "המוציא לחם מן הארץ", "בורא פרי העץ", "בורא פרי האדמה" שכל זה עולה מלמטה, אבל האדם הוא יצירה של עץ – אבל הפוכה – ראשו בשמים וגופו בארץ "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" וא"כ הוא בצורה ההפוכה מהמציאות של עץ.

ובסדר הברכות שהוזכר – "המוציא לחם מן הארץ" "בורא מיני מזונות" "בורא פרי העץ" "בורא פי האדמה", כל הברכות הללו הם ברכות על דבר שבא מן הארץ, אבל יש הרי ברכה כללית שאינה מוגדרת ביחס לדבר שגידולו מן הארץ שזוהי ברכת "שהכל נהיה בדברו" שכוללת גם מים או שאר משקים וכל דבר שאין גידולו מן הארץ וכמו שאמרת הגמ' בברכות שזה כולל גם כמהין ופטריות וכו', וא"כ כל דבר שאין לו גדר של גידולו מן הארץ כפשוטו יש לו דין ברכה של 'שהכל נהיה בדברו'.

אבל להבין עמוק – הרי כמו שאומרת הגמ' בפ"ק דסוכה את דיני מצות סוכה שהסכך צריך שיהא מפסולת גורן ויקב שהוא דבר שגידולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה וילפינן לה מהפסוק שנאמר "ואד יעלה מן הארץ" – "מה אד דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ אף סוכה" כו' וא"כ משם ילפי' במה מסככים, כלומר – עיקר הסיכוך הוא דבר שגידולו מן הארץ אבל במים – שזהו שורש הילפותא של מצות סוכה – אי אפשר לסכך בהם ולדינא אדם שיש על גבי סוכתו עננים הוא לא יכול לשבת תחת אותם עננים ולצאת ידי חובה [– גם על פי ההלכה כפשוטה יש לזה כמובן בעיות רבות כגון ש"בעינן סוכה הראויה לשבעה" ועוד ועוד], וא"כ אף שכל מקור הילפותא של דיני הסיכוך של הסוכה שעל שם כן היא נקראת סוכה ילפינן מעננים של מים שהם ענני הכבוד שהיו שזהו הקרא ד"ואד יעלה מן הארץ" שמשם ילפינן שצריך דבר שגידולו מן הארץ ולכן מסככים בדבר שגידולו מן הארץ, אע"פ כן – משורש הדבר שלזכרו אנחנו עושים את הסוכה זכר לענני הכבוד שהיו במדבר – בזה עצמו אי אפשר לסכך – אי אפשר לסכך בעננים.

מדגת סוכה של דבר הבא מן הארץ ומדרגת סוכה של ענני מים

וכמובן הדבר צריך תלמוד, אבל העומק – ונחدد לאט לאט יותר – הזכרנו שיש שני מהלכים של ברכות, יש מהלך של ברכה על דבר הבא מן הארץ – "המוציא לחם מן הארץ" וכו' כמו שהוזכר ויש עוד סוג של ברכה שהיא ברכה כוללת שזהו ה"שהכל נהיה בדברו", כלומר – העתקה מדבר שגידולו מן הארץ שזהו הדין של הסכך שבו צריך לסכך בפועל, לשורש הילפותא מהיכן לומדים במה צריך לסכך שזה משורש ענני הכבוד – זה גופא מקביל להעתקה מהברכות של דבר הבא מן הארץ לבין הדברים שמברכים עליהם שהכל נהיה בדברו.

וא"כ, מונח כאן שתי מדרגות במדרגת הסוכה, המדרגה התחתונה של סוכה זהו דבר הבא מן הארץ והמדרגה העליונה של סוכה הוא שהכל נהיה בדברו.

וביאור הדברים – הרי דבר שגידולו מן הארץ הוא גדל בארץ עצמה וכאשר מסככים איתו הרי לא שמים אותו בארץ בתורת קרקע הסוכה אלא שמים אותו בתורת סכך על הסוכה, כלומר – מעלים אותו ממדרגת ארץ למעלה שהוא לא נמצא במדרגה של תחתון אלא במדרגה של עליון, הוא לא במדרגה של ביטול בבחינת הודאה 'מודה' אלא דייקא הוא בבחינת מי שנמצא למעלה שזהו כח הניצוח – זהו מה שלוקחים את הסכך ומעלים אותו מהארץ למעלה, ומצד כך אילן שטבעו לצמוח למעלה אם הוא מסכך באילן כשהוא מחובר לקרקע, הסוכה פסולה כי יש דין שהסכך יהיה תלוש, כלומר – הטעם הוא כיון שכל יסודו הוא לרומם אותו מהמקום שאליו הוא מחובר ולהשים אותו על גבי הסוכה שהוא יהיה נמצא למעלה.

ובהגדרה הכוללת זהו מחמת שהשורש שלו הוא לא מן הארץ אלא בשמים, אבל בהגדרה היותר חדה – כאשר מסככים בסכך העליון שמשם הילפותא [–שלדינא עכשיו אנחנו לא מסככים בו] הרי שזה עולה למעלה למדרגה של "שהכל נהיה בדברו".

הרי מאיפה השורש של 'שהכל נהיה בדברו' - כל דבר ודבר שנברא הוא נברא בדבר מאמר ה' אבל בעיקר זהו אדם הראשון שנאמר בו "ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה - לרוח ממללא" - שם עיקר הברכה של "שהכל נהיה בדברו".

ובעיקר זה בחיבור זכר ונקבה שזה הרי מהברכות שאנחנו מברכים בנישואין כמו שמסודר בסוגיא בכתובות בשבע ברכות שמברכים 'שהכל ברא לכבודו' מהשורש של 'שהכל נהיה בדברו' - וזהו ברכת הסוכה "שהכל נהיה בדברו". הרי רבותינו מסדרים כידוע שסוכה הוא צירוף של אותיות כ"ו - שזהו שם הוי"ה וס"ה שבגימטריא שם אדנות והיחוד שלהם זהו יחוד של זכר ונקיבה, ועל זה חל הברכה בשמחת חתן וכלה שמברכים שהכל ברא לכבודו שמשורש שהכל נהיה בדברו, שה'ברא לכבודו' וה'נהיה בדברו' זהו מאותו שורש של 'הכל' כלומר, זה שורש ברכה של כללות מציאות הברכה שזוהי העבודה של סוכה, וכשזה מתגלה בסוכה שזה ענני הכבוד שם מה שמתגלה בברור יותר זהו ה"שהכל ברא לכבודו" אבל השורש הוא מה"שהכל נהיה בדברו" שזה שורש מציאות הברכה של ברכת הסוכה אלא שהיא מתפשטת בהרחבה ל'שהכל ברא בכבודו'.

וא"כ כמו שהזכר, מעלים את ה'גידולו מן הארץ' ממדרגה של קרקע למדרגה של שהכל נהיה בדברו וזוהי מדרגת הסוכה, ויסודה הוא סיכוך במים שזהו שורש מדרגת הסוכה שמברכים עליו שהכל נהיה בדברו.

יצירת האדם מן העליונים ומן התחתונים שמקביל לב' מדרגות הסוכה

ועומקם של דברים - הרי מדרגת הסוכה בשורשה היא לא מדבר שעולה מן הארץ אלא הסוכה בשורשה היא במדרגה של יצירת האדם - וכמו שהזכרנו, שאר כל הנבראים כולם השורש שלהם [-במה ששייך כאן בעולם שבו אנחנו נמצאים] שייך למדרגת דבר היוצא מן הארץ וכמו שמסדרים חז"ל שביום ראשון נבראו מהשמים ומהארץ, ביום שני 'יהי רקיע בתוך המים' שזהו הגילוי של הרקיע העליון, ביום שלישי זהו הבריאה למטה של "יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה", ביום רביעי נתלו המאורות ששייכים לצד העליון וביום חמישי נברא מה ששייך לארץ, וביום שישי נברא האדם ששורשו משניהם.

אין לנו שייכות להדיא במדרגה של רקיע ובמדרגה של מאורות שהם תלויים ברקיע השמים - שזהו המדרגה של יום שני ויום רביעי ומה שיש לנו שייכות בו בדבר ששייך לשמים זהו בשורש יצירת האדם ביום שישי למעשה בראשות שבזה יש לנו אחיזה - זה כל הויתנו "ויפח באפיו נשמת חיים" נשמה מן השמים. הנשמה שנבראת מן השמים והאדם משתמש בה, היא ה"שהכל נהיה בדברו".

שורש היצירה של האדם ב"וייצר את האדם עפר מן האדמה" זה שייך לאותו מקום של "המוציא לחם מן הארץ" "בורא פרי העץ" "בורא פרי האדמה" "בורא פרי הגפן". כל אלו הם היוצאים מן הארץ, זה הצד התחתון של יצירת האדם.

אבל השורש העליון של מדרגת הסוכה שהיא שורש שנמצא ביצירת האדם – וכפי שחודד בראשית הדברים שבמדרגת הסוכה נבנה הצורת אדם – זהו הצורה העליונה ששייכת לקומה העליונה שביצירת האדם שהיא מן השמים, זה ההגדרה של סוכה "סוכה על שם סכך היא קרויה סוכה" והיינו שהיא לא קרוייה על שם הצד התחתון שבה אלא היא נקראת סוכה על שם הצד העליון שבה והצד העליון שעל שמו היא נקראת סוכה – הוא לא מן הארץ אלא זה "שהכל נהיה בדברו", זה הברכה של סוכה, וכמובן מברכים "לישב בסוכה" ומברכים "שהחיינו" אבל סוכה שיסודה סכך של מים הברכה שלה היא "שהכל נהיה בדברו", זה מה שמתגלה בסוכה.

וזה נקרא חג האסיף שזהו השם של סוכות בלשון תורה, כלומר שהוא דבר שאוסף את הכל.

מהות ברכת 'שהכל'

במשנה (ברכות דף מ' א') נאמר "ועל הכל אם אמר שהכל נהיה בדברו יצא" כלומר – אף שזה לא לכתחילה ובראשונים נאמרו אפילו הגדרות שהוא איבד את עיקר פרטות הברכה ויש ברבינו מנוח שזה נקרא "כאילו מעל", אבל בהגדרה הפשוטה של לשון הש"ס "ועל הכל שבירך שהכל נהיה בדברו יצא" כלומר שהוא יוצא ביציאה של הברכה, וא"כ, בלי להיכנס להגדרה מה החלק שהוא יצא, אך הוא יוצא ידי חובה.

ומכל מקום חג האסיף זהו כח שאוסף את הכל ובהקבלה לכך באיזה ברכה יש לנו כח של ברכה שאוספת ומצרפת את הכל? – "ועל הכל שבירך שהכל נהיה בדברו יצא" וא"כ הכח הזה בעצם אוסף את הכל ומצרף את כולם גם יחד, זה מה שנאמר בקרא "באספך מגרנך ומיקבך" שחג האסיף אוסף את הכל, שעל אף שיש דברים שברכתם "העץ" ויש דברים שברכתם "האדמה", "מזונות" באורז וכן על זה הדרך, וא"כ חג האסיף אוסף את הכל, כל מה שגדל, ומה הכח שאוסף את הכל – כל אחד יש לו ברכה לעצמו והכח שאוסף את הכל ומצרף את כל הברכות כולם יחד – זהו ההגדרה של חג האסיף בפרטות לסוגיא דידן שהוא האוסף ומצרף את כל הברכות יחד אהדדי.

הסוכה העליונה שמקבילה למדרגת 'שהכל'

זוהי המדרגה של סוכה, וכידוע וכמו שכבר הוזכר פעמים הרבה, יש שתי מדרגות של סוכה, יש מדרגה תחתונה של סוכה ויש מדרגה עליונה של סוכה – וזה עומק דברי המשנה בסוכה שנאמר שם "העושה סוכה על גבי סוכה" שהדין שם שאם יש דיורין בעליונה התחתונה פסולה ואם אין דיורין בעליונה התחתונה כשרה ובאופן שהעליונה ראויה לתשמיש ע"י הדחק יש מחלוקת בין חכמים לרבי יהודה, ומ"מ בהגדרה השורשית אם יש דיורין בעליונה התחתונה פסולה ואם אין דיורין בעליונה התחתונה כשרה, אבל מונח כאן בדברי המשנה שיש "סוכה ע"ג סוכה", מהו "סוכה ע"ג סוכה" – הסוכה התחתונה היא סוכה של ז' על ז' שהיא סוכה ששייכת ליחיד אבל הסוכה העליונה היא שייכת ל'בני עליה' – "ראיתי בני עליה והן מועטין" ועל הסוכה הזו נאמר "ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת" שזהו הכח העליון שמצרף את כולם. – זהו "סוכה על גבי סוכה", מדרגת סוכה תחתונה ומדרגת סוכה עליונה, במדרגת הסוכה התחתונה הסכך הוא דבר שגידולו

מן הארץ ואינו מקבל טומאה שזה הדין של סכך למעשה, אבל הסוכה העליונה שהיא שורש דסוכה דלעתיד לבוא שהיא סוכה מעורו של לויטן שאיננו כשר עכשיו שא"א לסכך בעורו של לויטן וכמו שהרחיבו הפוסקים לשאול כיצד יהיה שייך לעתיד לבוא לשבת בסוכה מעורו של לויטן, ומ"מ זוהי הסוכה דלעת"ל.

הסוכה דלעתיד לבוא היא "שהכל נהיה בדברו", הסוכה דלעתיד לבוא זהו סוכה של ענני הכבוד שמדין העננים שהם עננים של מים זה "שהכל נהיה בדברו" ומדין ה'כבוד' שבענני הכבוד זהו "שהכל ברא לכבודו" כמו שהוזכר, אבל זהו מאותו שורש של ה"שהכל" זה השורש של מדרגת הסוכה דלעתיד לבוא והסוכה הזו היא מעורו של לויטן והרי על לויטן מברכים 'שהכל', ומקומו של הלויטן הוא במים - זהו הסוכה של לעתיד לבוא, זה סוכה שנמצאת במדרגה עליונה. זהו "סוכה על גבי סוכה", הסוכה התחתונה היא מדבר שגידולו מן הארץ והסוכה העליונה היא במדרגה של מים, זה מדרגת הסוכה העליונה כמו שנתחדד.

ולפי"ז נבין עכשיו עמוק - יש את יצירת האדם הראשון ויש את היצירה של כל אדם ואדם, ביצירת אדם הראשון נאמר "וייצר את האדם עפר מן האדמה" שהיצירה היתה של עפר ובנוסף לכך - "ויפח באפיו נשמת חיים", אבל ביצירת כל אדם ואדם היא לא מהעפר בפועל אלא הוא נוצר ממים, זה מדרגת העיבור שנוצרת ממים "דע מאין באת - מטיפה", והוא גדל ביניקה שהיא משקה מכח מים ששורש השבעה משקים הם מים כמו שהוזכר, ויתר על כן כשהוא גדל - "הוי כל צמא לכו למים - אין מים אלא תורה" זה מדרגת המוחין.

מדרגת 'שהכל' בדיעבד שיתהפך ל'לכתחילה' לעתיד לבוא

אלו הם כל המדרגות שפתחנו בהם בהתחלה שמתגלה במדרגת חג הסוכות, יש את היצירה הראשונה של "וייצר את האדם עפר מן האדמה" ואילו אדם הראשון לא חטא - "ואכל מעץ החיים וחי לעולם" וא"כ, מה שעכשיו מברכים על כל דבר בנפרד וזה מעלה בברכה ואם הוא מברך שהכל נהיה בדברו זה רק בדיעבד ויתכן שהוא עדיין 'כאילו מעל' וכמו המבואר בגמ' על הפסוק "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם" ביחס לפסוק "לה' הארץ ומלואה" - "כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה" ואם הוא מברך 'שהכל' עדיין חסר ב'והארץ נתן לבני אדם' שזה לא 'והארץ נתן לבני אדם' בדייקא.

אבל הברכה שתהיה לעתיד לבוא שיתגלה "סוף הכבוד לבוא" - ובמועדים זה חג הסוכות - חג האסיף שהוא זכר לענני כבוד, שם הברכה תהיה "שהכל נהיה בדברו" או בפרטות מצד ה'כבוד' "שהכל ברא לכבודו" אבל זה מצד ה"שהכל נהיה בדברו" שזה גופא גילוי כבודו, זה עומק המדרגה של הברכה שתהיה לעתיד לבוא על כל מה שיאכלו, והרי מה שיאכלו לעת"ל זה יהיה ברכה שכולה 'שהכל' שהרי עיקר הסעודה דלעתיד לבוא היא שור הבר שברכתו 'שהכל' כי זה

הברכה דלעת"ל², וא"כ בהגדרה הכוללת האכילה דלעתיד לבוא היא אכילה של 'שהכל' זה הברכה שיהיה לעתיד לבוא, לא יהיה את חילוקי האכילות שיש בידינו השתא שמחלקים את הברכות לכל דבר בפרטותו. וזהו אותו שורש של "ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת" שמאותו שורש יהיה בברכות ברכה אחת שמצרפת את הכל.

הסוכה דלעת"ל במדרגה של מים שהם שורש מקור הברכה

והברכה הזו שמצרפת את הכל היא המדרגה של חג הסוכות שהרי מה היא עיקר הברכה שמתגלה כאן בעולם - "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמורו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם" שכך הרי מתחילות הברכות של בחוקותי, וא"כ עיקר הברכות הם הגשמים כלומר ששורש כל הברכות היא מציאות של מים, של גשמים.

במצב של עכשיו נאמר שהגשמים בסוכה זהו כמוזג כוס לרבו ורבו שפך לו קיתון בפניו, אבל בסוכה דלעתיד לבוא כל הסוכה היא במדרגה של מים שמתגלה בה שורש מקור הברכה שזהו הברכה הכוללת שהיא שהכל נהיה בדברו. במצב של עכשיו שמברכים ברכות נפרדים על כל מין, אם יורד מים בסוכה זה קללה כי מתגלה במים ה'שהכל' וכמו שמי שבירך על שאר דברים 'שהכל' הוא יוצא רק בדיעבד כי חסר לו את הפרטות וכמו"כ נאמר בסוכה שהוא בבחינת בא למזוג לרבו כוס ושפך לו רבו כוס בפניו שזה פגם.

מדרגת קין - גידולו מן הארץ ומדרגת הבל - 'שהכל'

אבל לעתיד יתגלה כח הכללות של הסוכה העליונה שזהו סוכת עורו של לויטן כמו שחודד, שהלויטן הוא במים ומברכים עליו שהכל נהיה בדברו, בסוכה דלעתיד לבוא דייקא "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", זה הסוכה שיתגלה לעתיד לבוא, וכמו שהוזכר, ה'מעין' של הדבר שמתגלה כאן בהאי עלמא זהו ההבדל בין יצירת אדם הראשון לשאר כל אדם, ששאר כל אדם היצירה שלו כולה במדרגה של מים ואלמלי חטא אדם הראשון כך היה צריך להיות בפעול, אבל כשחטא ויצא מכח כך התולדה של חטא, התולדה הראשונה שנולד בעולם זה קין מלשון 'קינא דמסאבותא' כדברי חז"ל כידוע עד מאד, וקין שהוא בבחינת 'קינא דמסאבותא' הוא היה עובד אדמה - כלומר שהוא חוזר בחזרה לפרטות של "המוציא לחם מן הארץ", "בורא פרי העץ", "בורא פרי הגפן" וכן על זה הדרך, אבל הבל הביא "מבכורות צאנו ומחלביהן" והרי שהוא הביא מדבר שברכתו 'שהכל', וכמו כן הרי לגבי סוכה לא מסככים בבהמה³ והתוס' בדף י"א ע"ב דנים למה בהמה לא נחשבת גידולו מן הארץ ומסבירים שעל אף שהוא גדל מן הארץ ומשם מקור חיותו אבל הוא לא גידולי הארץ בעצם כיון שהוא רק יונק את חיותו מן הארץ במה שמאכלו מהארץ - הוא לא 'גידולי קרקע' אלא הוא גדל מן הקרקע.

² יש את הסוגיא של יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית שבפשוט הברכה שלו היא "הגפן" אבל זה עוד נקודה לעצמה מה יברכו על יין דלעתיד לבוא.
³ ולגבי דפנות יש בזה נידון.

אבל מ"מ - "יעקב נסע סכותה" ונאמר שם "ולמקנהו עשה סכות" שמשם שורש הסוכה וא"כ הסוכה הזו היא במדרגה של דבר שמברכים עליו שהכל שזה הרי סוכה של בהמות שברכתן שהכל, זה שורש מדרגת הסוכה שמכח כך יש לנו את המדרגה של סוכה דידן.

וא"כ, ההארה של סוכה מבררת שלוקחים את מה שגידולו מן הארץ ומעלים אותו למעלה, מה שנראה עכשיו שהוא גידולו מן הארץ כמו עץ וכדומה שזה מה שמסככים בו את הסוכה זה המדרגה של סוכה של עלמא דידן, אבל שורש כח הסיכוך - שזהו ההארה ששייכת בעיקר לעתיד לבוא ולכן היא פסולה עכשיו - הוא "אד יעלה מן הארץ" שמשם מקור הילפותא של מדרגת הסוכה, זה האור דסוכה דלעתיד לבוא.

הסוכה שנמצא בידינו השתא הוא ה"ולמקנהו עשה סכות" מצד הקלקול שזהו מלשון קין שב'מקנהו', ומצד כך מתגלה הצד התחתון שזהו קין שהוא עובד פרי האדמה.

מדרגת 'יום נשק' בבחינת סכסוך

"סכותה לראשי ביום נשק" וכמו שדורשים חז"ל בגמ' בפ' המוכר את הספינה כידוע שזהו היכא דנשקי שמיא וארעא" שע"ז נאמר "סכותה לראשי ביום נשק" שנשק הוא מלשון 'נשקי שמיא וארעא', ומהצד הנפול כש'נשקי שמיא וארעא' הרי שזה הופך להיות בבחינת 'מסככת' כלשון הגמ' בב"ק "מסכסכת כל הבירה" ומלשון כסכוס כמו שנאמר הרי בדיני נענועים של לולב שמובא בשו"ע שיש דין לנענע וכשיתנועע הלולב יהיה כסכוס בראש הלולב, כלומר - כסכוס וכן מסכסכת זהו ההכפלה של ה-ס של הסוכה, זה הצד התחתון של הסוכה שיש בחינה של 'מסכסס' כלומר - נקודת מלחמה של 'יום קרבא', זהו ה'יום נשק' שהם נשקי באופן של 'ויאבק' מקום של קרבא שהוא קירבא דמלחמה, זה מה שמתגלה ב'נשקי שמיא וארעא' מהצד התחתון דקלקול.

וזהו תולדת החטא שהיכן שיתחבר שמיא וארעא שזהו האדם, שם נעשה מציאות של מלחמה, הנשמה שהיא מן השמים תובעת את שלה והגוף שהוא מן העפר תובע את שלו ושם מתגלה הסכסוך שהם מסכסכים זה בזה.

מדרגת 'יום נשק' בבחינת נשיקה

אבל מהצד העליון 'היכא דנשקי שמיא וארעא' שזהו ה'סכותה' בחינת הסוכה כידוע - מתגלה הצירוף של שמיא וארעא, ואיפה מתגלה הצירוף של שמיא וארעא? - בסוכה, שמה שגדל מן הארץ ושייך למטה, בסוכה הופכים אותו ושמים אותו על גבי הסוכה, וא"כ שם נושקים את התחתון עם המציאות של העליון.

והמקום הזה של הנשיקה זו המדרגה העליונה של חג הסוכות.

הרי בפה של האדם יש את הכח של הדיבור ויש את הכח של ה'נשיקין', בתחילת תשרי מתגלה בפה כח של בכי שזהו הקול שופר, עם זה מתחיל תשרי, וכשמגיעים לחג הסוכות מתגלה כח הנשיקה כמו שיתבאר.

מדרגת נשיקה ומדרגת דיבור והממוצע ביניהם

העומק של כח ה'שהכל נהיה בדברו' שהוזכר – מחדדים בעומק – זה השורש של מדרגת נשיקין, שהרי ההבדל בין אם מברכים על כל דבר בפרטות לפי עניינו לבין ברכת שהכל – יש כ"ב אותיות שמה' מוצאות הפה ולכל דבר צריך לצרף את האותיות לפי הברכה הראויה לאותו דבר בפרט, יש מה שיוצא מאותיות השפתיים, יש מה שיוצא מאותיות השיניים, מהגרון וכו' כל אות מהיכן שהיא יוצאת, אבל אם על הכל יש את אותה ברכה אף שוודאי עדיין יש כאן במטבע הברכה את האותיות שצריך לצרף ב'שהכל נהיה בדברו' שזה גם אותיות, אבל בעומק אם זה אותה ברכה כל הזמן הרי שזה מאותו שורש של השפתיים שנושקות יחד אהדדי שאין כאן שינוי במצב הקיים – וכמובן זה עדיין לא נשיקה אבל זה ממוצע בין הנשיקה לדיבור, הנשיקה הוא בשפתיים חתומות ולעומת כך הדיבור הכל מתנועע בפה ומשתנה, והממוצע בין דיבור לנשיקה זהו כשיש מטבע אחד קבוע שאז השינוי אינו תמיד אלא הכל עומד על עומדו בקביעות ולכן הוא הממוצע בין נשיקה לדיבור.

וזה העומק של תיקון ארבעת המינים כידוע מאד בדברי חז"ל שהערבה הוא כנגד הרשעים שדומה לשפתיים, ואיפה התיקון של הערבה? – אז וודאי, כמו שאומרים חז"ל שכל ארבעת המינים יצטרפו אלו עם אלו, אבל עומק התיקון שמתגלה בערבה הוא הגילוי של כח הנשיקה שזהו השפתיים שמצטרפים יחד אהדדי, יש שפה עליונה ויש שפה תחתונה בשפתיים של האדם ומצד כך מה שהשפתיים של האדם, העליון והתחתון נושקות זה אותו עומק 'היכא דנשקי שמיא וארעא' של מקום החיבור.

במקום של הפה שמתגלה מדרגת הנשיקה ע"י החיבור של השפתיים, מתגלה שלימות הסוכה שהוזכר שזה מדרגת הסוכה של 'שהכל נהיה בדברו' – "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם", מתגלה הכח הפנימי של כח הדיבור שמתעלה ממדרגת הדיבור למדרגה של נשיקה.

והעומק הזה זה העומק של חג הסוכות שהוא הסיפא של ימי הדין שהקב"ה דן את העולם, איזה פנים של דין יש בימי חג הסוכות? – אז וודאי כפשוטו, יש את הסיפא של הדין, את החותם ואת החותם בתוך חותם כידוע עד מאד דברי רבותינו, אבל בפרטות למהלך דין השתא דיבור – נשיקה הוא ר"ת דן, כלומר – שהעומק פנימיות הדין הוא להעלות את כח הדיבור למדרגה של נשיקה.

כח הנשיקה שמתגלה ב"גמרה של תורה"

ולהבין עמוק – הרי בסיפא של כל הימים האלה בשמיני עצרת – שמחת תורה נאמר "עושים שמחה לגמרה של תורה", והרי כשנמצאים באמצעו של ספר – לומדים אותו אבל כשסיימו את הספר, מה עושים כשסיימם ספר? – מנשקים אותו.

ב"גמרה של תורה" הספר נגמר והוא גלול, וא"כ מה עושים אתו? יש את הנשיקה לספר תורה.

והרי בשמחת תורה לא לומדים כסדר, וודאי יש מצות תלמוד תורה כבכל יום אבל המהלך של יום שמחת תורה הוא שמוציאים את כל הספרי תורה ומרקדים איתם ומנהג ישראל כידוע עד מאד לנשק כל ספר וספר שיוצא, כשהספר הוא במדרגה של 'גמרה של תורה' מתגלה מדרגת הנשיקה של התורה.

זה הסיפא של כל מהלך פני הימים האלה, זה זמן החותם שהחותם הוא בבחינת 'גמרה של תורה' שזהו ענין החתימה כמו שברור, דבר חתום כמו אגרת חתומה וכדו' אינו ניתן לקריאה, וא"כ האופן היחיד שיש בו הוא הנשיקה.

ולפי זה, אם הסדר הפשוט של הדבר שיש עיבור ויש יניקה ויש מוחין כמו שסודר בראשית הדברים מדברי רבותינו, וא"כ המדרגה הגבוהה היא מדרגה של מוחין במדרגה של סיכת שמן ובמדרגת יסכה – סוכה ברוח הקודש, אבל כאשר עולים מהמדרגה של הדיבור למדרגת הנשיקה מתגלה מדרגה עליונה יותר וכמו שיתבאר.

מדרגת נשיקה שבמציאות הקטן

הרי זוהי המדרגה של קטן שכאשר הוא קטן הוא אינו מדבר ורגילים לנשק אותו, וכמו כן קטן שרואה ספר תורה שהוא לא יודע ללמוד בספר תורה, מה מלמדים אותו דבר ראשון לעשות? לנשק את הספר תורה, וא"כ מדרגת הקטן היא שהוא נמצא במדרגת הנשיקה כי הוא עדיין אינו מדבר.

ומצד כך, כל אור הסוכה זהו אור לחזור למדרגת הקטן, והרי בסוגיא בסוכה נאמר "קטן היודע לדבר אביו מלמדו תורה ציוה לנו משה" ו"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" – זה לא נמצא במקרה בגמ' בסוכה, כל מימרא ומימרא שנמצאת בש"ס, המסכתא שבה היא נמצאת היא בדוקא, ועל אף שכפשוטו זה נראה שזה מימרא שנגררת בתר ענין שהיה עסוק בו או מכח שמות התנאים והאמוראים שאמרו שמועות או ענין שנגרר ממילתא למילתא אבל ברור שהוא נמצא שם בדוקא, ומצד כך, אם כל דין תלמוד תורה שצריך ללמד קטן נאמר במסכת סוכה כלומר שזה שייך למדרגת הסוכה, וזה להמהלך של הדברים שהוזכר – כי סוכה היא במדרגת הגידול של עיבור יניקה מוחין כסדר גדילת הקטן, ולכן כאן נאמר שקטן היודע לדבר אביו מלמדו תורה ציוה לנו משה.

אבל בעומק מונח כאן ה"אינו יודע לדבר" שלפני ה"יודע לדבר", ומה מלמדים את ה"אינו יודע לדבר"? – כשנושקים לקטן שזה סדר ברייתו של עולם הרי שמדבקים אותו במדרגת הנשיקה.

העליה למדרגה של נשיקה שמתגלה בסוכות

זה החזרה של 'נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן' שאחרי כל המוחין, אחרי השמן שהוא בבחינת סך בשמן של גילוי הסוכה, ואחרי ה"יסכה" של ה'סוכה ברוח הקודש' שזה כל מדרגת השגת המוחין, מה מתגלה לבסוף אחרי הכל? – שמחת תורה ל"גמרה של תורה" ושם מתגלה מדרגת הנשיקה.

וזה נעוץ ב"סכותה לראשי ביום נשק" שהוזכר וזה מה שנשאר באחרית כל הימים האלה.

הנשיקה היא אותו מקום של החיבור שמצרף את הכל, כאשר הספר פתוח, כשהאדם עוסק בבראשית הוא לא עוסק בנח וכשהוא עוסק בנח הוא לא עוסק בלך-לך, שבמקום שהספר פתוח שם הוא עוסק.

אבל כשהאדם מנשק ספר גלול הוא מנשק את כל הספר כולו, זה מדרגת הנשיקה שמצרפת בבחינת "נשקי שמיא וארעא" שהדברים נושקים אהדדי, הם מחוברים יחד - אהדדי, זה הפנימיות שמתגלה בקטן עוד קודם שהוא יודע לדבר.

וא"כ, האור הפנימי שעולה מתוך המציאות של הסוכה זהו ה"ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" - "לא ילמדו איש את רעהו וגו' ידעו אותי מקטנם ועד גדלם", הרי הדיבור נמסר בעיקר לאדם האופן שהאדם מלמד את רעהו, וזהו כח הדיבור של תורה שבעל פה שרבו מלמד לתלמיד.

אבל כשיהיה "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים ולא ילמדו איש את רעהו" הרי שיתגלה בעומק שכח הדיבור נעתק למדרגה של נשיקה, זהו המדרגה של סוכות.

המדרגה העליונה - סוכה שהנכל מלא מים

כמו שהוזכר, הסוכה התחתונה היא מדבר שגידולו מן הארץ, וב'סוכה ע"ג סוכה' מדרגת הסוכה העליונה זהו הסכך שעשוי ממים, אבל יש סוכה במדרגה עליונה יותר.

הרי הסוכה היא המעבירה לעולם הבא שהרי המצוות דרבנן של חנוכה ופורים [ובעיקר פורים] אינו בטל לעתיד לבוא ובמועדים דאורייתא עיקר המועד שמביא לעולם הבא זהו סוכות ולכן לעתיד לבוא יעלו האומות ויעשו סוכה כמו שמבואר בנביא.

מה שסוכה מביאה לעולם הבא היינו שהיא מביאה למדרגה של "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", במצב של עכשיו המים שמתגלים בסוכה שנאמר במקור הילפותא של "ואד יעלה מן הארץ" הוא רק ענני הכבוד אבל לדינא לא מסככים במים.

אבל הרי בענני הכבוד אומרים חז"ל להדיא שהם היו מקיפים את עם ישראל מכל צידיהם שהז' עננים היו כנגד הו' צדדים ונקודת האמצע [-בהדגשה].

זה השורש של האור דלעתיד לבוא שהכל יהיה מלא במים, זה ההארה שמתגלה מכח חג הסוכות.

מכח ההארה של חג הסוכות מתגלה 'פה סתום' בבחינת עובר במעי אמו וכמבואר בגמ' שכשהוא יוצא לאויר העולם נסתם הפתוח ונפתח הסתום, וא"כ מתגלה מדרגה של סתימות של פה מכח מדרגת הנשיקה.

ה"ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" - זה מונח בסוכה שאנחנו עושים עכשיו, אבל עכשיו זה רחוק עדיין שתי מדרגות מהמהלך הזה, אנחנו בסוכה של דבר שגידולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה שיש למעלה מכך את הסיכוך של מים ולמעלה מכך סוכה שהכל מלא מים, זה עומק מדרגת הסוכה.

שלימות ההארה שמונח ב"שפך לו קיתון על פניו" מהצד העליון

הרי כשיורד גשמים מבואר במשנה שמועתק גם להלכה ברמ"א שהיושב נקרא הדיוט, ואעפ"כ אמרו רבותינו שאפילו הכי עדיף שישבו בסוכה על אף שהם יהיו בגדר הדיוט. – מאיפה העומק לשבת בסוכה כשיורד גשמים? אז וודאי, הדברים לא יוצאים מידי פשיטותם, אבל מונח כאן שכשיורד גשמים עד שיעור של "משתסרח המקפה" שהוסרח המאכל, כלומר – שהמאכל הזה נעתק ממנו הברכה המקורית שלו והוא הפך להיות מלא מים דהיינו שהוא הפך להיות "שהכל נהיה בדברו"⁴ – ובהגדרה הוא הפך מחפצא של מאכל לדבר שכולו מלא מים.

"שפך לו רבו קיתון על פניו" מתפרש בודאי מהצד התחתון שהוא שפך לו את הקיתון משום שאינו רוצה במה שהוא מביא, אבל בעומק ה"שפך לו רבו קיתון בפניו" זה אותו מקום של "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם", ויתר על כן – "מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל" וא"כ, כשהוא שופך עליו מים הוא הופך אותו למקום שכולו מלא מים, זה העומק של שלימות ההארה שנעשה בזה.

אבל זה אור דלעתיד לבוא ומי שאינו זוכה לכך זה כמו 'הציץ ונפגע' ולכן מהצד התחתון הוא נקרא הדיוט, אבל זה השורש הפנימי של ההארה של סוכה שכבר מונחבה השתא החזרה של כולו למים, העיבור שבמים כמו שהוזכר בראשית הדברים שהיא מתחילה מטיפה, היניקה שכולו משקה והמוחין של "הוי כל צמא לכו למים" – אבל לאחר מכן חוזרים לעיבור, חוזרים לנשיקה, חוזרים לאותו מקום שכולו מלא מים.

הקטן פותח את פיו כשהוא צריך לשתות, מהצד התחתון הוא בוכה ומהצד העליון כי הוא צריך לשתות, אבל כשכולו מים הרי שהוא לא צריך לפתוח את הפה בשביל לשתות ולכן הוא נושק את פיו – זה המדרגה שמאירה מכח חג הסוכות שמאירה לעתיד לבוא.

"ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין", בפסח מתגלה ה"כי טובים דודיך מיין" אבל במהלך של חג הסוכות מתגלה שהכל מלא במים שזהו בחינת ה"ישקני מנשיקות פיהו" כיון שאז הוא נושק את פיו ואם הכל מלא במים א"כ אין מציאות שממלא את הכל רק מציאות המים – "כמים לים מכסים".

נח ההזרעה שבראשית היצירה שמעלה את הטיפה מטומאה לטהרה

האור השלם שעולה ובוקע מההארה השלימה של הפנימיות של הסוכה הוא לחזור בחזרה לראשית שזה כל ההויה של האדם "דע מאין באת – מטיפה", דלא כאדם הראשון שנברא מן העפר "וייצר את האדם עפר מן האדמה".

ואף שעכשיו הטיפה הזו היא טיפה טמאה אבל ע"ז נאמר 'מי יתן טהור מטמא אברהם מתרח' כמו שאומרים חז"ל, זה השורש של טיפה שנטהרת ע"י שהיא נקלטת ויש בה אופן של שורש יצירת האדם שאז היא נהפכת למציאות של טהרה וזהו ה"מי יתן טהור מטמא" שהוא הופך להיות טהור כמו שמבואר כך בהגדרה לדינא שנעתק ממנו הטומאה בהזרעה והוא הופך להיות טהור, שכמו שיש זריעה שמעלה את המקוה והופך אותו למקום הראוי לטבילה כך כל הזרעה מטהרת את אותה טיפה והיא מעלה אותה מטומאה לטהרה.

⁴ אנחנו לא דנים לדינא מה מברכים עליו, ואף יכול להיות שהוא אינו ראוי לאכילה כלל.

ושם התפיסה שכל ההויה של האדם אינו אלא מציאות של מים, כשהאדם רוצה לצאת מהטומאה לטהרה הוא נכנס למים. – והרי כידוע יש שתי דברים שהאדם נכנס כולו לתוכם, ארץ ישראל זה מדין "אורא דארץ ישראל" אבל יש את הסוכה שכולו בתוך הסוכה ואת המקוה שהאדם נכנס כולו לתוך המים.

זהו מדרגת חג הסוכות שכולו בתוך המים וזהו האור דלעתיד לבוא. – במקוה זה מתגלה כבר בהאי עלמא והוא נטהר כשהוא יוצא מן המקוה כידוע, אבל בסוכה הטהרה שלו זה כשהוא בתוך הסוכה ומאיר בו האור שכולו מלא מים. "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

גוט מועד.

שאלות בכל הנושאים יתקבלו בברכה
במערכת השו"ת ויועברו למורינו הרב שליט"א
דוא"ל: rav@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

[לקבלת תשובה בפקס, נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-קולי של הפקס]

הבהרה: מעת קבלת השאלה במערכת, זמן החזרת התשובה נמשך בין כשבוע לשלושה שבועות על דרך כלל. אם לא נתקבלה תשובה עד זמן זה, ניתן לפנות למערכת על מנת לברר את סיבת הדבר [בצירוף מספר השאלה], באופנים הבאים:

דוא"ל: info@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

■

info@bilvavi.net

[לקבלת העלון השבועי והשו"ת דרך הפקס, יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529]

לברורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

052-763-8588 ■ פקס 03-548-05294 ■ ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד 9116302 ■ info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הלשון"

ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231